

POLITIKENS FILOSOFIHÅNDBOG

Jeg kan på det varmeste anbefale "Politikens filosofihåndbog" pga. 1) det spændende og aktuelle indhold og 2) den pædagogiske formidling af stoffet.

MÅLGRUPPE

Denne filosofihåndbog henvender sig både til et publikum uden særlige filosofiske forudsætninger, der ønsker en sammenhængende introduktion til filosofien, og til personer der er velbevandrede i filosofien, idet bogen formidler de filosofiske fagudtryk på en klar og tydelig måde og anvender teorien på aktuelle eksempler mv.

INDHOLD

Bogen formidler væsentlige dele af filosofi inddelt i fem kapitler med hver deres emne: Gud, naturen, mennesket, etikken og samfundet. Dertil kommer et kort afsluttende kapitel med en diskussion af, hvad filosofi går ud på.

Emnerne behandles systematisk ved i kronologisk rækkefølge at gennemgå de filosoffer, der har givet de største bidrag til området. Ved på den måde at trække enkeltpersoner ud og fremhæve deres teorier, gøres tør teori levende.

1. Hver gang en ny filosof præsenteres, gives der en kort biografi/nekrolog med opsummering af vedkommendes væsentligste bidrag til filosofien.
2. Den enkelte filosof sættes ind i en overordnet sammenhæng, og de væsentligste begreber defineres tydeligt. Der gives løbende uddybende ordforklaringer i små bokse - fx at metafysik betyder læren om de første principper osv.
3. Begreberne gennemgås grundigt og eksemplificeres ved brug af jordnære eksempler. Der er også tilføjet både kuriøse samt aktuelle eksempler fra debatter i medierne i dag - fx om genetisk manipulation, aktiv dødshjælp, begrundelser for og imod abort etc. Det er den ældgamle filosofi brugt på nutiden på en sådan måde, at man som læser føler sig "berørt".
4. Afslutningsvis problematiseres den enkelte filosofis teori ved at præsentere nogle problemstillinger, som teorien ikke kan give svar på. Herefter introduceres en ny filosof. De to sammenlignes ved at fremhæve de vigtigste forskelle og ligheder; og så starter man forfra.

Undervejs i teksten er der udmærkede opsummeringer, og der findes talrige skemaer, der giver læseren overblik over de eksisterende positioner og deres fællestræk og forskelle.

Bogen slutter i sidste kapitel af med at knytte an til starten og slår derved en fin lille sløjfe. Jeg giver bogen en topkarakter for indholdet.

Der er dog et enkelt indholdsmæssigt punkt, som jeg savnede undervejs: Forskellige gudsbegreber blev gennemgået i kap. 1. I den forbindelse sad jeg og ventede på, at der også ville komme gennemgange af andre religioner end blot de vesterlandske; men de kom bare aldrig. Bogen drejer sig stort set udelukkende om vesterlandsk filosofi, hvilket der ikke er gjort tydeligt opmærksomt på fra starten af.

FORM

Bogen er skrevet på et let forståeligt dansk med sproglige blomster som "intellektuel supernarcissist" og at "Hegel er blevet dus med Gud". Det er virkelig en fornøjelse at læse om et fagligt emne, der er formidlet så klart, at "det dunkle pludseligt bliver lyst". Undervejs går der indtil flere lys op for læseren.

Teksten er sat læsevenligt op med to spalter. Teksten afbrydes løbende af små tekstbokse samt billeder, hvilket pepper hele læseoplevelsen op. Det giver en rar afveksling, så længere sætninger bliver lettere at fordøje.

Der er løbende læserservice i form af kursivering af de væsentligste begreber samt henvisninger til andre steder, hvor det samme tema er blevet diskuteret. Bagerst i bogen er der også et emne- og navneregister, som kan bruges til opslag. Det er lettere at slå personer end emner op, da emner godt kan være spredt ud over mange sider.

Bogen er krydret af smukke sort-hvide-billeder, der dog af og til kan forekomme lidt pudsige i den sammenhæng, der optræder i. De er i øvrigt heller ikke kommenteret. Hvor teksten synes at være udvalgt på baggrund af relevanskriterier, så synes billederne ikke at være det; men de kan måske opfattes som ligesom den kunst, der pryder væggene i et undervisningslokale. Det ville i hvert fald være synd, hvis de ikke var der.

Der er en rød tråd i hele fremstillingen; men de fem kapitler kan godt læses uafhængigt af hinanden. Dog hvis bogen læses som helhed, er der undervejs nogle unødvendige gentagelser af visse filosofers synspunkter.

Det kan virke som om, at de udvalgte filosoffer kæmper med emnerne om bogens struktur. Filosoferne vinder og bliver gennemgået én efter én. Prisen herfor er, at nogle emner påbegyndes hos én filosof, og først slutter flere århundreder og 20 sider senere. Derfor kunne der godt efterlyses nogle flere henvisninger til, hvor i bogen diskussionerne "afsluttes".

Der er selvfølgelig også nogle diskussioner, der aldrig er blevet afsluttet inden for filosofien, men som læser kunne det være rart, om det blev nævnt, hvis nogle positioner eller diskussioner er blevet forladt af alle filosoffer. Fx nævnes det, at "man" har forladt den transcendentalfilosofiske forståelse af årsagsbegrebet. Jeg kunne som læser godt tænke mig at vide, om andre af de teorier, jeg har læst om i bogen, også er blevet forladt – dvs. løbende få en kort "status" på de formidlede positioner. Ellers risikerer læserens viden om filosofi at ligne den viden som nogle alternative terapeuter har, når de tager visse teorier op, som Freud har skrevet tidligt i sin karriere, uden at vide at han og andre senere har forladt netop de synspunkter.

VURDERING

Hvis jeg skal give en samlet vurdering af bogen, må jeg sige - på trods af den en smule kritik jeg har givet - at det er den bedste indføring i filosofien, jeg har læst, og jeg har svært ved at forstille mig én, der kunne blive ret meget bedre. Jeg kan derfor medgive bogen de varmeste anbefalinger.

Cand.psych. Ebbe Lavendt

Titel: Politikens filosofihåndbog.

Forfattere: Jørgen Husted & Poul Lübcke.

Forlag mv.: 408 sider. København (2001). Politikens Forlag A/S.